

การจัดการศึกษา 3 รูปแบบ
“สำหรับเด็กปกติ / เด็กเสี่ยงหลุด
เด็กหลุดออกจากระบบ และเด็กนอกระบบ”

คำถามข้อที่ 1

ทำไม...ต้องทำ...ต้องจัด

การศึกษา **1** โรงเรียน **3** รูปแบบ

19

นำนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่สู่การปฏิบัติ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้าน โอกาส ความเท่าเทียม ความเสมอภาค ความปลอดภัย และมีสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ 21 และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

2

พบว่า นักเรียนติด **O,ร,มส** สะสมไว้ในแต่ละปีการศึกษา ส่งผลให้ไม่จบการศึกษาภาคบังคับ นักเรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคันและนักเรียนหลุดออกกระบบการศึกษาตามปัญหาและสาเหตุที่แตกต่างกันไปและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปีการศึกษา

ปัญหาที่พบ

1. ปัญหาสุขภาพ 2 คน

2. ปัญหาด้านครอบครัว (ยากจน , พ่อแม่แยกทาง) 7 คน

3. ปัญหาคุณแม่วัยใส 1 คน

4. ปัญหาบทกพร่องทางการเรียนรู้ 2 คน

5. ติดเกม 3 คน

6. ปัญหาด้านความประพฤติ / การปรับตัว 10 คน

3

พบว่า... นักเรียนบางคนต้องขาดเรียนบ่อยมาก จนไม่มีสิทธิ์สอบเพราะต้องช่วยทำงานแบ่งเบาภาระผู้ปกครอง มีฐานะยากจน ครอบครัวแตกแยกและอาศัยอยู่กับญาติหรืออยู่กันตามลำพังไม่มีคนดูแลช่วยเหลือ

4

พบว่า... ผู้ปกครองกลุ่มเสี่ยงออกกลางคันและหลุดออกจากระบบการศึกษา มีความกังวลใจที่บุตรหลานไม่ได้เรียน และไม่จบการศึกษาภาคบังคับ และกลัวไม่มีวุฒิการศึกษาไปใช้ในการสมัครทำงาน

ปัญหาที่พบ

โรงเรียนจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1

นักเรียนกลุ่มปกติ
กลุ่มเสี่ยง
กลุ่มมีปัญหา

กลุ่มที่ 2

เด็กหลุดออกจากระบบ
(เด็กไม่มาโรงเรียนติดต่อกัน
เป็นเวลานาน แต่อายุยังอยู่ในเกณฑ์
การศึกษาภาคบังคับไม่เกิน 15 ปี

กลุ่มที่ 3

เด็กนอกระบบ
(อายุเกิน 15 ปี
แต่ไม่เกิน 20 ปี)

คำถามข้อที่ 2

ขับเคลื่อน ... **1** โรงเรียน **3** รูปแบบ

ด้วยบทเรียนสำคัญ และแรงบันดาลใจอย่างไร

"เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา"

กระบวนการ

1

พัฒนาครู และบุคลากร

โดยการเปิดใจ - สร้าง Mindset

- พรบ.การศึกษา (มาตรา 6,8,10,15,22,24,28)
- การวัดผลประเมินผล
- การศึกษาดูงาน นิวิฐ, เนกขัมวิททยาคม, สาธิตเกษตรศาสตร์

2

พัฒนาระบบฐานข้อมูล

- คัดค้านักเรียนด้วยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- สํารวจเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาโดยการมีส่วนร่วม
- จัดทำฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคลและสารสนเทศ
- สํารวจความสนใจความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะว่ามีความประสงค์จะเรียนรู้ด้วยการจัดการศึกษารูปแบบในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย

3

พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

ด้านหลักสูตร

- ปรับโครงสร้างที่มีความยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา เรียนและการจัดการเรียนรู้

ด้านการจัดการเรียนรู้

- การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและจะต้องอาศัยวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ วิถีชีวิตของเด็ก บริบทโรงเรียน

•วิธีการเรียนรู้

ชุดการเรียนออนไลน์ พบกลุ่ม เรียนผ่านวิถีชีวิตจริงของเด็ก

ด้านการวัดและประเมินผล

- ตามระเบียบวัดและประเมินผลของโรงเรียนแต่มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับการ แนวคิดรูปแบบนอกระบบและตามอัธยาศัย

- เทียบโอนความรู้และประสบการณ์จากสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และผลงาน ชิ้นงาน

จัดตารางเรียน

จัดตารางเรียนรู้แบบพบกลุ่มสัปดาห์ละ ๑ วัน

4

นิเทศ ติดตาม
และร่วม
แลกเปลี่ยน
เรียนรู้ด้วย PLC

5

พัฒนาความ
ร่วมมือของภาคี
เครือข่าย

การพัฒนานวัตกรรม

"ชุดการเรียนรู้ออนไลน์"

หลักสูตร 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ

หลักสูตรสถานศึกษา
 การจัดการศึกษาตามโครงการการศึกษา ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ
 และการศึกษาทางเลือก (ALTERNATIVE EDUCATION)
 พุทธศักราช ๒๕๖๖
 "ห้องเรียนสร้างโอกาส หลานย่า"

โรงเรียนนวมราชฯ ๗
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๓
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 วิทยาลัยนวมราชฯ

ห้องเรียนสร้างโอกาส หลานย่า

ห้องเรียนออนไลน์
 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
 โรงเรียนนวมราชฯ ๗

รับจ้างตัด-ไม่ข้าวโพดและเลี้ยงวัว นักเรียนนอกระบบและตามอัธยาศัย

พ 1.1 ม.3/2	เขียนความคาดหวังของตนเองในการประกอบอาชีพรับจ้างตัดข้าวโพด-เลี้ยงวัวในการหาเลี้ยงชีพ
พ 3.1 ม.3/2	การนำทักษะในการเคลื่อนไหวไปใช้โดยถ่ายคลิปรีดิโอรายงานการปฏิบัติงานในขณะที่รับจ้างตัดข้าวโพด และรับจ้างเลี้ยงวัว
พ 3.2 ม.3/5	
พ 3.2 ม.3/3	บันทึกการลงเวลาในการเข้างานระหว่างนักเรียนกับนายจ้าง
พ 4.1 ม.3/1	จัดทำรายงานการกำหนดรายการอาหารที่เหมาะสมกับวัยของตนเองโดยคำนึงถึงความประหยัดและคุณค่าทางโภชนาการ
พ 4.1 ม.3/2	ทำรายงานการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางป้องกันโรคที่เป็นสาเหตุสำคัญของ การเจ็บป่วยและการตายของคนไทย
พ 4.1 ม.3/4	เขียนตารางจัดเวลาในการดำเนินชีวิตประจำวันและการทำงานของตนเองใน 1 สัปดาห์ตั้งแต่ตื่นนอนจนเข้านอน
พ 5.1 ม.3/4	เขียนเล่าถึงการใช้เครื่องมือที่มีแอลกอฮอล์ของต่อตนเองและเขียนวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพและการเกิด อุบัติเหตุในขณะที่ปฏิบัติงานของตนเอง

ท ๒.๑ ม.๓/๒	เขียนใบฎหมายผลผลิตเกี่ยวกับข้าวโพด
ท ๒.๑ ม.๓/๓	
ท ๒.๑ ม.๓/๕	
ท ๒.๑ ม.๓/๙	เขียนจดหมายขอความอนุเคราะห์/จดหมายแสดงความขอบคุณถึงนายจ้างเกี่ยวกับการรับเข้าทำงาน
ท ๓.๑ ม.๓/๓	เขียนรายงานประสบการณ์ขั้นตอนในการเลี้ยงวัว
	การพูดรายงานโดยถ่ายคลิปรีดิโอรายงานการปฏิบัติงานในขณะที่รับจ้างตัดข้าวโพด และรับจ้างเลี้ยงวัว

ว 1.1 ม.3/3	} ใบงานเกี่ยวกับการถ่ายทอดพลังงานในสายใยอาหาร
ว 1.1 ม.3/4	
ว 1.1 ม.3/5	
ว 1.1 ม.3/6	
ว 1.3 ม.3/8	
	เขียนรายงานลักษณะการขยายพันธุ์วัวโดยใช้ความรู้ทางพันธุกรรมของวัว

ง ๑.๑ ม.๓/๑	1.เขียนรายงานวิธีการขยายพันธุ์ข้าวโพด 2.เขียนรายงานขั้นตอนการเลี้ยงสัตว์ (โคเนื้อ โคนม) 1 ฉบับ และถ่ายคลิปร นำเสนอวิธีการเลี้ยงโค ในประเด็นดังนี้ 1) สายพันธุ์ 2) ลักษณะทางกายภาพของโคที่เลี้ยง 3) อาหารที่ใช้เลี้ยง 4) การสร้างโรงเรือน (ลักษณะโรงเรือนที่เลี้ยงสัตว์) 5) วิธีการเลี้ยงดูโค 6) โรคและวิธีการรักษาโค 7) การตลาดการจัดจำหน่ายผลผลิตจากการเลี้ยงโค 3.การแปรรูปผลผลิตจากการเกษตร ในประเด็นดังนี้ 1) ปุ๋ยคอกชีวภาพ 2) การทำข้าวโพดหมัก (ข้าวโพดแฉ่ำ)
ง ๑.๑ ม.๓/2	
ง ๑.๑ ม.๓/3	
ง 2.๑ ม.๓/๑	
ง 2.๑ ม.๓/2	
ง 2.๑ ม.๓/3	

ค 1.1 ม.3/1	1.เขียนลำดับขั้นตอนการปลูกข้าวโพด การไม่ข้าวโพด และการเลี้ยงวัว
ค 1.2 ม.3/2	
ค 1.1 ม.3/3	
ค 1.2 ม.3/1	2.เขียนตารางจัดเวลาในการดำเนินชีวิตประจำวันและการทำงานของตนเองใน 1 สัปดาห์ตั้งแต่ตื่นนอนจนเข้านอน
	3.เขียนรายงานขั้นตอนการเลี้ยงสัตว์ (โคเนื้อ โคนม) 1 ฉบับ และถ่ายคลิปร นำเสนอวิธีการเลี้ยงโค ในประเด็นดังนี้ 1) สายพันธุ์ 2) ลักษณะทางกายภาพของโคที่เลี้ยง 3) อาหารที่ใช้เลี้ยง 4) การสร้างโรงเรือน (ลักษณะโรงเรือนที่เลี้ยงสัตว์) 5) วิธีการเลี้ยงดูโค 6) โรคและวิธีการรักษาโค 7) การตลาดการจัดจำหน่ายผลผลิตจากการเลี้ยงโค
ค 1.2 ม.3/5	เขียนบรรยายความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานรับจ้างของตนเอง
ค 1.3 ม.3/1	

ค 3.1 ม.3/1

สถิติ เก็บข้อมูลน้ำหนักของข้าวโพดที่ตัดและไม่ได้ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ แล้วนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบที่หลากหลาย

รับจ้างปูฟาง ขึ้นน้ำผัก เก็บตัวฝักยาว ทอนหญ้าผัก

เด็กชายกวินท์ ลีสอน

- ท 1.1 ม.2/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และ บทร้อยกรองได้ถูกต้อง
- ท 2.1 ม.2/1 คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด
- ท 2.1 ม.2/2 เขียนบรรยาย
- ท 3.1 ม.2/3 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผลเพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
- ท 3.1 ม.2/5 พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้า
- ท 4.1 ม.2/2 วิเคราะห์โครงสร้างประโยคสามัญประโยครวม และประโยคซ้อน (เขียนบันทึก)
- ท 5.1 ม.2/1 สรุปเนื้อหารวมคดีและวรรณกรรมที่อ่านในระดับที่ยากขึ้น (บันทึก)

ภาระงาน

- บันทึกกิจกรรมการปฏิบัติงานที่ทำ และให้นายจ้างเซ็นชื่อรับรองในบันทึก (แบบบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน) บันทึกให้เขียนด้วยลายมือบรรจง
- อธิบายการทำงานให้ชัดเจน (คำใดที่เป็นศัพท์เฉพาะการทำงาน ให้เขียนอธิบายให้เข้าใจ)
- เล่าเรื่องการทำงานที่ทำด้วยปากเปล่า หมายเหตุ ส่งชิ้นงานสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

พ 3.1 ม.2/4 ร่วมกิจกรรมนันทนาการอย่างน้อย ๑ กิจกรรม และนำความรู้และหลักการที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเป็นระบบ

พ 4.1 ม.2/2 วิเคราะห์ผลของการใช้เทคโนโลยีที่มีต่อสุขภาพ

พ 4.1 ม.2/6 เสนอแนะวิธีปฏิบัติตนเพื่อจัดการกับอารมณ์และความเครียด

ภาระงาน 1) ถ่ายภาพในขณะการปฏิบัติงาน

2) เขียนวิธีปฏิบัติตนเพื่อจัดการกับอารมณ์และความเครียดกับสภาพปัญหา

ตรวจครูและกำนันที่รับจ้าง

ค 2.1 ม.2/1 ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องพื้นที่ผิวของปริซึมและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง

ค 2.1 ม.2/2 ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องปริมาตรและทรงกระบอกในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง

ภาระงาน 1) ถ่ายคลิปบรรยากาศขณะทำงาน บรรยายการนำความรู้คณิตศาสตร์ไปใช้ในการประกอบอาชีพ

2) ใบบงานการหาปริมาตรของท่อน้ำ

3) ถาม-ตอบ ปัญหาทางคณิตศาสตร์

ว 3.2 ม.2/6 อธิบายลักษณะของชั้นหน้าตัดดินและกระบวนการเกิดดิน จากแบบจำลองรวมทั้งระบุปัจจัยที่ทำให้ดินมีลักษณะและสมบัติแตกต่างกัน

ว 3.2 ม.2/7 ตรวจสอบสมบัติบางประการของดิน โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสมและนำเสนอแนวทางการใช้ประโยชน์ดินจากข้อมูลสมบัติของดิน

ว 3.2 ม.2/9 สร้างแบบจำลองที่อธิบายการใช้ดิน และนำเสนอแนวทางการใช้น้ำอย่างยั่งยืนในห้องถิ่นของตนเอง

ว 3.2 ม.2/10 สร้างแบบจำลองที่อธิบายกระบวนการเกิดและผลกระทบของน้ำท่วม การกัดเซาะชายฝั่ง ดินถล่ม หลุมยุบ แผ่นดินทรุด

ภาระงาน 1) ให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง ดิน และ ใบงานน้ำ

2) ภาพถ่ายระหว่างทำกิจกรรมในระหว่างการปฏิบัติ

ง 1.1 ม.2/1 ใช้ทักษะการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาการทำงาน

ง 1.1 ม.2/2 ใช้ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน

ง 1.1 ม.2/3 มีจิตสำนึกในการทำงานและใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า

ง 2.1 ม.2/3 มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพที่สนใจ

ภาระงาน

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการแสวงหาความรู้และทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน แล้วตอบคำถามในประเด็นที่กำหนดให้ ดังนี้

การทำงานให้ประสบผลสำเร็จจะต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลาหรือไม่ อย่างไร

นักเรียนมีวิธีการอย่างไรในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

เพราะเหตุใดในการทำงานจึงต้องพบเจอปัญหา หรืออุปสรรคต่าง ๆ

หากพบปัญหาในการทำงาน นักเรียนสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นด้วยตนเองได้หรือไม่ อย่างไร

การนำปัญหาที่พบมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการทำงานก่อให้เกิดประโยชน์ได้หรือไม่ อย่างไร

2. ออกแบบ เขียนอธิบายการทอนหญ้าผัก/การเก็บตัวฝักยาว โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

3. สรุปทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพเป็นผังความคิด

คำถามข้อที่ 3

1 โรงเรียน **3** รูปแบบ จะแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคัน
และเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาได้จริงหรือ...

“จะเป็นโอกาสของเด็กอย่างไร”

6. เปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่าย ซึ่งเป็นกลไกเชิงพื้นที่ร่วม
แก้ปัญหาให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและเด็กหลุดออกจากระบบ
การศึกษาแบบยั่งยืน

- 5
- นำเด็กหลุดออกจากระบบให้เข้าสู่ระบบการศึกษาและป้องกันไม่ให้เด็กหลุดออกจากระบบซ้ำอีก
 - นักเรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคันไม่หลุดออกจากระบบการศึกษา

“จะเป็นโอกาส
ของเด็กอย่างไร”

19
พัฒนาผลการเรียนและลดผลการเรียน 0 ร มส.
ส่งผลให้นักเรียนมีความสุข สนุกในการเรียนรู้
มีพลังบวกในชีวิต เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย
และมีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจน

2
จำนวนนักเรียนออกกลางคันและ
จำนวนเด็กหลุดออกจากระบบ
การศึกษาลดลง

4
นักเรียนมาเรียนควบคู่กับการทำงาน
โดยไม่ต้องออกจากโรงเรียน เพื่อหารายได้
ครอบครัว โดยไม่เป็นภาระต่อสังคม
เกิดทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน
ทักษะวิชาการ

3
นวัตกรรมการจัดการศึกษา 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ
เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการจัดการศึกษา
สำหรับเด็กด้อยโอกาสไม่ให้หลุดออกจากระบบการศึกษา
สร้างโอกาส ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ตัวอย่าง การแก้ปัญหาและให้โอกาส

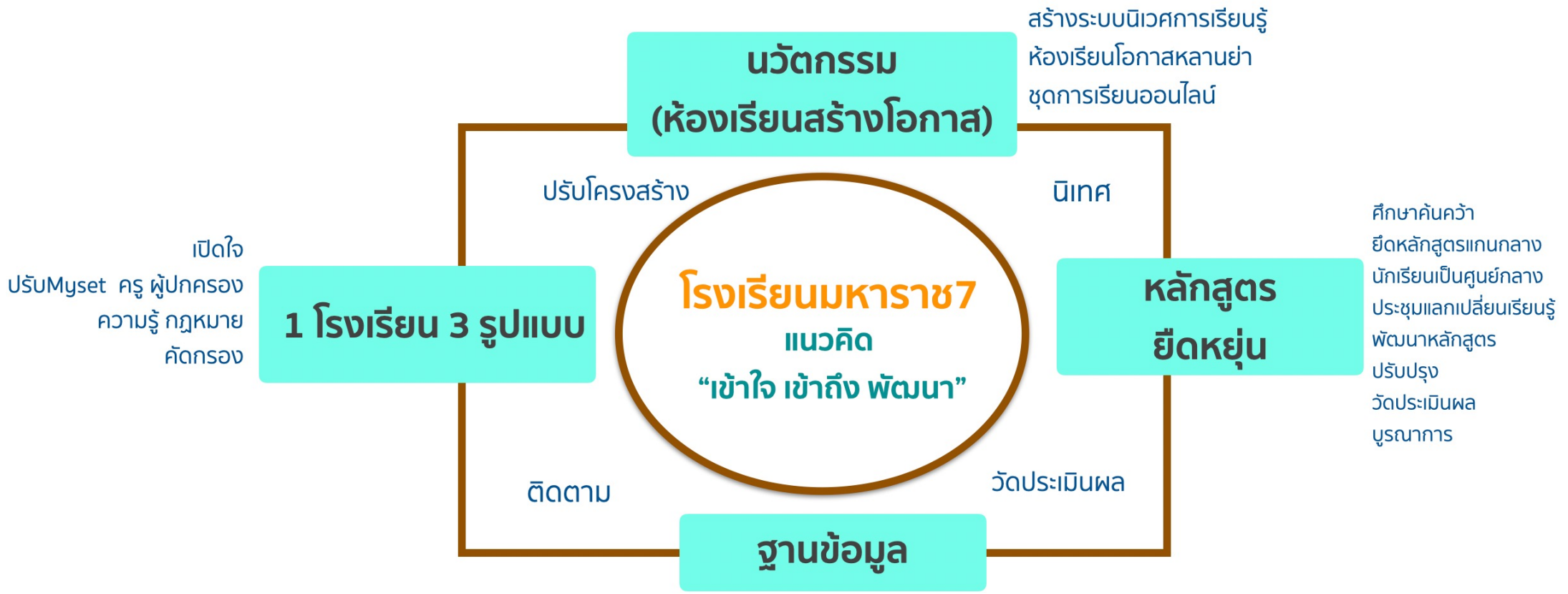
เด็กชายวินท์ ลิสอน ชั้น ม.2/2

การเปลี่ยนแปลง

- โอกาสทางการศึกษา
- ชุมชนแห่งการเรียนรู้
- ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญ
- นักเรียนกลับคืนสู่ระบบการศึกษา
- การปรับรูปแบบเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียน

แนวทางการขับเคลื่อน

- Mou
- กระบวนการส่งต่อ
- นโยบายการศึกษาที่ยืดหยุ่น
- พัฒนาหลักสูตร

ประเด็นปัญหา: สุขภาพ ครอบครัว ความยากจน แม่วัยใส บกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กติดเกมส์ ขาดแรงบันดาลใจในการเรียน

คุณสมบัติของผู้เรียน

1. ผู้เรียนยากจนพิเศษ ตามหลัก กสศ. (มาจากครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ย 1,200 บาท/คน/เดือน)
2. ผู้เรียนมีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด
3. ผู้เรียนที่ถูกทอดทิ้ง/กำพร้า
4. ปัญหาสุขภาพ หรือถูกทำร้ายทารุณ
5. ผู้เรียนได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ / หรือโรคติดต่อร้ายแรงที่สังคมรังเกียจ
6. ผู้เรียนในชนกลุ่มน้อย
7. ผู้เรียนเร่ร่อน
8. ผู้เรียนที่ถูกบังคับขายแรงงานหรือแรงงานเด็ก
9. ผู้พิการ ได้แก่ บกพร่องทางการเห็น , ทางการได้ยิน , ทางสติปัญญา , ทางร่างกายหรือเคลื่อนไหว ฯลฯ
10. ปัญหาพฤติกรรมและการปรับตัว การคมนาคม ไม่สะดวก ตั้งครรภ์ในวัยเรียน , ภาวะจิตเวช เป็นต้น

จบการนำเสนอ